

הרב יונתן מאלי

מרד אבשלום

ברצוני לנסות להעיר ולהאיר מספר נקודות מוקשות בענין מרד אבשלום מוזמן הגעתו של אבשלום לירושלים [שמואל ב' פרק ט"ו] עד תבסתו במלחמה. (שמואל ב' פרק י"ט)¹.

מתוך קריאת פרקים אלו עולות מספר תמיהות:
א. מה ראה דוד להשאיר עשר פילגשים לשמור על הבית, ומדוע יש להזכיר עניין זה?

ב. מדוע קיבל אבשלום את חושי הארכי כיועצו?

ג. מדוע עצתו הראשונה של אחיתופל היא: "בא אל פילגשי אביך"?
ד. מדוע אבשלום אינו מעלה לדיון עצה זו, ואילו את העצה השניה אבשלום מעלה לדיון ושואל לדעתו של חושי?

ה. מדוע העדיף אבשלום את עצת חושי הארכי על פני עצת אחיתופל?

ו. אבשלום נתלה בשערו באלה, מדוע לא חתך אבשלום את שערו?
ז. מדוע הרג יואב את אבשלום למרות התנגדותו של דוד ופקודתו המפורשת.
ח. יחסו של דוד לאבשלום אינו מובן. אבשלום ניסה להרגו, בא אל פילגשיו, הדיח אותו מהמלכות, ודוד בכל כוחו מנסה למנוע את הריגתו ומתאבל קשות על הריגתו על ידי יואב.

ט. דוד מתפלל על אבשלום ומעלה אותו משבעה מדורי גיהנום. בדרך כלל מקובלנו שבדא מזכי אבא, אבא לא מזכי בדא², אדם זוכה לעולם הבא על ידי מעשיו, איך יתכן שאבשלום מועלה לגן עדן על ידי תפילתו של דוד?

להבנה עמוקה יותר של מרד אבשלום יש להבין את דמותו של אחיתופל. לפיכך נביא מספר מקורות העוסקים באחיתופל.

1. תודה רבה לאבי מורי ד"ר עוזיאל מאלי אשר למדתי ממנו חידושים רבים הכתובים כאן, ואף הגיה ובדק מאמר זה.
2. סנהדרין קד, ע"א. הבן במעשיו הטובים מזכה את אביו, כיוון שמעשיו הטובים נובעים מחינוכו של אביו. האב אינו מזכה את בנו. ועיין תוספות סוטה י, ע"ב ד"ה דאייתיה.

אומרת הגמרא במסכת חגיגה³:
פצאו שפואל לרב יהודה נשען על בריח הדלת ובוכה.
אפר לו: שיעא⁴ פדוע אתה בוכה?
אפר לו רב יהודה לשפואל: האם קטן הדבר בעיניך פה שנאמר על
אחיתופל:
לבוך יהגה איפה איה ספר איה שקל איה ספר את הפגדלים⁵:
איה סופר - שהיו סופרים כל אותיות שבתורה.
איה שוקל - שהיו שוקלים קלין וחמורין שבתורה.
איה סופר את הפגדלים - שהיו שונן שלש פאות הלכות בפגדל הפורח
באוויר.
אפר רב אפי שלש פאות שאלות שאלו דואג ואחיתופל בפגדל הפורח
באוויר.

ובגמרא בסנהדרין⁶:
תנו רבנן: שלישה נבטו ולא ראו ואלו הן: נבט, ואחיתופל, ואיצטגונני פרעה.
נבט ראה איש שיוצאת טאפתו, הוא סבר הוא יפלוג, ולא היא - ירבעם
הוא שיעא פטנן הוא יפלוג. אחיתופל ראה צרעת שזרחה לו על אפתו,
הוא סבר הוא יפלוג, ולא היא - בת שבע בתו הוא שיעא פטנן שלפה
פלך ישראל.

ובמדרש⁷ בילקוט שמעוני על ספר תהלים נאמר:
אחיתופל כתוב בו:
"ועצת אחיתופל אשר יעץ בימים ההם כאשר ישאל איש בדבר האלהים
כן כל עצת אחיתופל גם לדוד גם לאבשלם"⁸:
כאשר ישאל איש בדבר האלהים, איש קרי ולא כותב, שלא היה איש אלא
פלאך.

ובירושלמי⁹ על מסכת סנהדרין נאמר:
אפר רבי ירמיה אפר רב שפואל בר רב יצחק: בגילה שפסר שפואל לדוד¹⁰
אפרה אחיתופל ברוח הקודש, פה היה אחיתופל עושה? כשהיה אדם בא
להתייעץ עמו היה אחיתופל אומר לו עשה כך וכך.
והיה אחיתופל פוסיף ואנער לאדם, אם אין אתה פאפין לי לך שאל באורים
ותנפים. והיה אותו אדם שואל באורים ותנפים והיו אנשים לו בדיוק כפי
שאחיתופל יעץ לו.

3. חגיגה טו, ע"ב.
4. "שיננא" - ביטוי שבח לאדם שנון וחריף.
5. ישעיהו ל"ג, יח.
6. קא, ע"ב.
7. ילקוט שמעוני, תהילים רמו תרכ"ה ורמו תתע"ח.
8. שמואל ב' ט"ז, כג.
9. סנהדרין פרק עשירי הלכה ב' [דף נב, ע"ב].
10. בענין בנין בית המקדש - פני משה.

וזה מה שנאמר¹¹:

"ועצת אחיתפל אשר יעץ בימים ההם כאשר ישאל איש בדבר האלהים כן כל עצת אחיתפל גם לדוד גם לאבשלום". ועצת אחיתופל אשר יעץ בימים ההם כאשר ישאל איש וגוי איש קרי ולא כתיב, לא יכלו הכתובים לקרותו איש¹².

ובמדרש תהילים¹³ על מזמור נ"ה נאמר:

"אמר ר' יהודה בר יצחק לא היה לדוד אוהב יותר מאחיתופל, והיה בעל פקטרגין שלו, והוא היה יועצו כל העצות שנאמר: ואחיתופל יועץ לפלך וחושי הארכי רע הפלך¹⁴. כיון ששפץ דוד שאחיתופל בקושרים עם אבשלום, אמר דוד: סכל נא את עצת אחיתופל¹⁵."

אמר ר' נחמן: לא נתיירא דוד פאדם אלא פאחיתופל. "זיאתר אחיתופל אל אבשלום בוא אל פלגשי אביך אשר הניח לשבור הבית ושפץ כל ישראל כי נבאשת את אביך וחזקו ידי כל אשר אתך"¹⁶: "בוא אל פלגשי אביך" – אחיתופל הטעה אותו הצול והיה סבור שהוא פלך והיה נותן עינו באבשלום. אמר לו: בוא אל פלגשי אביך! אמר לו אבשלום? וכן אתה אומר לי שאענה פלגשי אביו!!! אמר לו אחיתופל: גזירת האלקים היא שאמר לאביך: "כה אמר ה' העני פקים עליך רעה פביתך ולקחת את נשיך לעיניך ונתתו לרעיך ושכב עם נשיך לעיני השפיש הזאת"¹⁷. ואחיתופל יעץ לאבשלום שיהרוג לאביו, ולאחר זמן אחיתופל ישב על אבשלום בדין על שעינה נשי אביו, ולאחר פכן אחיתופל יהרג את אבשלום על פי בית דין, ואזי אחיתופל יפלך! ולא היה אחיתופל יודע שהפלות עופדת פבת בנו, שנאמר: "הלא זאת בת שבע בת אליעם"¹⁸, ואליעם בן אחיתופל הגילוני.

נסכם את העולה מהמדרשים לגבי דמותו של אחיתופל: אחיתופל היה חכם גדול ביותר, ויש הקוראים לו מלאך. דבריו ועצתו היו מקבילים לנאמר באורים ותומים. תחילה היה אחיתופל חברו של דוד ורבו ואף אמר ברוח הקודש את

11. שמואל ב' ט"ז, כג.

12. לאחר שנתן את העצה לאבשלום - "פני משה".

13. מזמור נ"ה ד"ה למנצח בנינות.

14. דברי הימים א' כ"ז, לג.

15. שמואל ב' ט"ז, לא.

16. שמואל ב' ט"ז, כא.

17. שמואל ב' י"ב, יא.

18. שמואל ב' י"א, ג.

המגילה האומרת היכן הוא מקומו ומה הם מדותיו של המקדש. לאחר מכן ראה אחיתופל שהוא עתיד להיות מלך, תאוות הכבוד העבירתו על דעתו ועל דעת קונו, ומכאן ואילך החל לכלכל את כל מעשיו כדי לממש חזון זה. כאן הייתה נפילתו, וכאן החלו עצותיו הרעות לאבשלום, והדרדרתו המהירה לשפלות שאין כמותה.

אפשר להבין מדוע בכה רב יהודה כשעסק במעשיו של אחיתופל. החכם הגדול ביותר, שאמר את מגילת המקדש ברוח הקודש, הפך להיות רודף כבוד במובן השפל ביותר, שופך דמים ומגלה עריות, ונפל מאיגרא רמא לבירא עמיקתא.

איך אפשר לקרוא זאת ולא לבכות!

מדוע השאיר דוד עשר נשים פילגשים לשמור הבית? נשווה בנפשנו שמלך גוי היה מתקיף את דוד, ודוד היה נאלץ לברוח מפניו מירושלים. במקרה זה, לא יעלה על הדעת שדוד היה משאיר עשר נשים פילגשים לשמור את הבית. אך כאן דוד ברח מפני אבשלום ומשאיר את הנשים. דוד רצה לשמור על קשר מסוים בינו לבין אבשלום, והעריך שאבשלום לא יעשה דבר לנשים אשר נשארו בבית. בכך דוד שומר על גבול מסוים ועל אימון כלשהו בעימות בינו לבין אבשלום, בנשי המלך אין נוגעים.

הערכתו של דוד הייתה שאבשלום יכבד את נשי אביו. כבוד ואימון מוגבל זה יכול לסייע בעתיד לפשרה או לתחילתה של דרך משותפת לדוד ולאבשלום.

הביטוי: "לשמור הבית" הוא ביטוי בעל משמעות כפולה:

א. תחזוק הבית הפיזי מבחינת צרכי הבית היומיומיים.

ב. שמירת קשרי המשפחה, ושמירת בית המלוכה.

דוד צדק בהערכתו שאבשלום לא יגע בנשים, אבשלום לא נגע בנשים בהגעתו לירושלים. אבשלום לא הסכים מתחילה לעשות את דברי אחיתופל! דוד לא השכיל לצפות את "עצת אחיתופל".

אחיתופל הבין את כוונת דוד, "שמירת הבית", ולכן המעשה הראשון שאחיתופל עושה הוא ליעץ לאבשלום לבוא על פלגשי אביו. כך מנתק אחיתופל את החוטים האחרונים המקשרים בין דוד לבין אבשלום, ומזדרר את אבשלום למקום שהוא לא התכוון לרדת אליו מתחילה - מקום שאין דרך חזרה ממנו.

כך נאמר במדרש שהובא לעיל: אמר לו אחיתופל לאבשלום: בוא אל פלגשי אביך, אמר לו אבשלום: וכן אתה אומר לי שאענה פלגשי אבי!!! אמר לו אחיתופל: גזירת האלהים היא.

עצת אחיתופל זו מכילה רובד נוסף.
כתב הרמב"ם¹⁹:

"כבוד גדול נוהגין במלך, ומשימין לו אימה ויראה בלב כל אדם, שנאמר: שום תשים עליך מלך²⁰ שתהא אימתו עליך. אין רוכבין על סוסו, ואין יושבין על כסאו, ואין משתמשין בשרביטו, ולא בכתרו, ולא באחד מכל כלי תשמישיו, וכשהוא מת כולן נשרפין לפניו. וכן לא ישתמש בעבדיו ושפחותיו ושמשיו אלא מלך אחר. לפיכך אבישג היתה מותרת לשלמה ואסורה לאדוניה".
השתמשותו של אבשלום בפילגשי אביו מביעה משמעות כפולה:
דוד אינו מלך לגיטימי. אבשלום הוא המלך הלגיטימי.
כמו כן מכאן ואילך אין דרך חזרה.
"ושמע כל ישראל כי נבאשת את אביך"²¹.

מדוע עצה ראשונה זו של אחיתופל, אינה מועלית לדיון נוסף על ידי אבשלום?
אחיתופל היה היועץ הבכיר ביותר הן לדוד והן לאבשלום.
ברגע שאחיתופל מיעץ לאבשלום לבא אל פילגשי אביו ואומר: "ושמע כל ישראל כי נבאשת את אביך וחזקו ידי כל אשר אתך".
מכלל הן אתה שומע לאו, לא תעשה כך - וחלשו ידי כל אשר אתך.

אם אבשלום לא יעשה עצה זו, יאמר אחיתופל אני איני יכול להיות שותף כיון שאיני בטוח שאתה נחרץ בהחלטתך ללכת כנגד אביך. ברגע שאחיתופל מסיר את תמיכתו, ספק רב אם יש עתיד למרד אבשלום. במצב הנתון אחיתופל לא הותיר לאבשלום אפשרות לסרב או לבחון עצה זו! בעצה השנייה מופיע הביטוי: "ויישר הדבר בעיני אבשלום ובעיני כל זקני ישראל"²². בעצה הראשונה ביטוי זה אינו מופיע. הטעם לכך - אבשלום עשה זאת בחוסר ביררה ולא מתוך רצונו. מדוע קיבל אבשלום את חושי הארכי כיועצו? אבשלום שואל את חושי הארכי שאלה נוקבת ביותר: "ויאמר אבשלום אל חושי זה חסדך את רעך למה לא הלכת את רעך"²³. מדוע קיבל אבשלום את דבריו של חושי? חושי אומר דברים שאבשלום מאד מעוניין לשמוע.

"ויאמר חושי אל אבשלום לא כי אשר בחר ה' והעם הזה וכל איש ישראל - לו אהיה ואתו אשב: והשנית למי אני אעבד הלוא לפני בנו כאשר עבדתי לפני אביך כן אהיה לפניך".

19. מלכים פרק ב' הלכה א.

20. דברים י"ז, טו.

21. שמואל ב' ט"ז, כא.

22. שמואל ב' י"ז, ד.

23. שמואל ב' ט"ז, יז.

חושי אומר:

1. ה' בחר את אבשלום.
 2. העם הסובב את אבשלום בחר אותו, יש כאן נתינת חשיבות לעבדי אבשלום.
 3. עם ישראל בחר את אבשלום.
 4. אבשלום הוא ממשיכו של דוד.
- אומר חושי לאבשלום, אני מעדיף את האמת ואת דברי ה' הרוצה בהמלכתך, על פני החברות הפרטיות שלי עם אביך דוד אלו הם הדברים שאבשלום מצפה לשמוע. אבשלום מקבל את האישורים הללו מיועצו של דוד ורעהו, מחושי, ונופל ברשת החנופה שכורך חושי הארכי סביבו, וממנה את חושי ליועץ.
- נשווה בין עצת אחיתופל לעצת חושי. העצה השנייה של אחיתופל ממוקדת ביותר: בחירת שנים עשר אלף גברים, מסע לילי מהיר, הריגת דוד, ובכך המלכת אבשלום מובטחת. עם הגעת אבשלום לירושלים ישנו מומנטום של הצלח אבשלום, ושנים עשר אלף גברים יכולים לסיים את המשימה בן לילה.

עצת חושי מסורבלת מאוד.

1. הבאת כל עם ישראל תארך זמן רב. הזמן החולף ללא הכרעה אינו טוב לאבשלום.
 2. ככל שחולף הזמן יורדת המוטיבציה של אנשי ישראל להחליף את דוד. לאט לאט חודרת לליבם המחשבה שהם החליפו מלך טוב ומושיע, שמסר את נפשו למענם, בבן פושע.
 3. הצבא הגדול שחושי עתיד להביא הוא חסר מוטיבציה, ולעומת זאת צבאו של דוד נחוש והחלטי. הצבא הגדול שחושי מגייס אינו מרויח דבר ממהלפת המלוכה מדוד לאבשלום. צבאו של דוד נלחם כשגבו אל הקיר.
 4. צבאו של דוד חדור אמונה בה' ובצדקתו של דוד, צבאו של חושי אינו מתאפיין דוקא באמונה בה'.
- חושי עצמו מעיד שעצת אחיתופל היא העצה הטובה שהרי הוא מזהיר את דוד לברוח מחשש שמא יחול שינוי ובכל זאת יבצע אחיתופל את עצתו. "ויאמר חושי אל צדוק ואל אביתר הכהנים כזאת וכזאת יעץ אחיתופל את אבשלם ואת דודי ישראל וכזאת יעצתי אני: ועתה שלחו מהרה והגידו לדוד לאמר אל תלך הלילה בערבות המדבר וגם עבור תעבור פן יבלע למלך ולכל העם אשר אתו"²⁴.

24. שמואל ב' י"ז, טו-טז.

מדוע אם כן העדיף אבשלום את עצת חושי על פני עצתו השנייה של אחיתופל? אבשלום אומר בהגיעו לירושלים²⁵: "הבו לכם עצה מה נעשה!" בשלב זה ניתן היה להתעלם מדוד, ולהתחיל לבסס מלוכה עם סדרי שלטון חדשים, להיטיב עם העם, לתת דגש על תחומים שדוד לא נתן את לבו עליהם וכו'.

כרגע, בטווח המיידי דוד אינו מאיים על שלטונו של אבשלום, לדוד אין כוונות התקפיות אלא רק מחשבות ותחבולות כיצד הוא ברת, העם המליך מלך אחר - את אבשלום.

במקום לבסס את הקשר בין אבשלום לעם ישראל, אחיתופל מנסה לנתב את כל מאמציו של אבשלום להמשך הקרע בין דוד לאבשלום ואף לחיזוקו של קרע זה, בשעה שלא ברור שענין זה הוא הנצרך כרגע. כמובן שלתכניותיו ארוכות הטווח של אחיתופל, הריגתו של דוד נצרכת וכנאמר לעיל.

הריגה כה מהירה של דוד, הינה מעשה דרסטי וחריג ביותר ואבשלום אינו מסוגל לאמץ זאת באופן מושלם.

יתכן שמתחת להכרה אבשלום חש שמשוהו לא הגיוני נרקם כאן, בעצותיו של אחיתופל, משוהו המסיט את אבשלום מהענין המרכזי של מלוכתו. לכן אבשלום נמנע מפעולת הריגת בזק של אביו דוד. אולי עדיף מבחינתו של אבשלום שדוד יהיה בשוליים, אולי אסיר במקום מסוים, אולי חסר השפעה, אולי בארץ אחרת. עצת אחיתופל אומרת שעוד מספר שעות דוד מת. עצה זו צודקת מבחינה צבאית, אך אינה מתקבלת באופן מלא על לבו של אבשלום, לכן אבשלום רוצה לשמוע עצה נוספת.

הבדל נוסף בין העצות.

בעצת אחיתופל מודגש מאוד הפן האישי של אחיתופל:

1. אבחרה, 2. ואקומה, 3. וארדפה, 4. ואבוא, 5. והחרדתי, 6. והכיתי, 7. ואשיבה.

אבשלום אינו מוזכר בדברי אחיתופל ולו פעם אחת! מחשבותיו המוסות של אחיתופל ורצונו למלוך [פורט לעיל] פורצים מבעד לדבריו.

איני אומר שאבשלום הבין זאת באופן גלוי, אך מתחת לפני השטח יתכן שדברי אחיתופל הסבו לו אי נחת מסוים.

חושי לעומת זאת מעמיד את אבשלום במרכז העניינים²⁶.

25. שמואל ב' ט"ז, כ.

26. כמובן שחושי אינו שוכח להחניף גם לאחיתופל: "לא טובה העצה אשר יעץ אחיתופל בפעם הזאת". בפעמים אחרות ודאי שעצתו טובה.

"האסף יאסף עליך כל ישראל מן ועד באר שבע ופניך הולכים בקרב".

שאר הביטויים מופיעים בלשון רבים ולא בלשון יחיד:

1. ובאנו, 2. ונחנו, 3. והשיאו כל ישראל, 4. וסחבנו.

עצה זו מאיימת פחות על אבשלום.

הריגת דוד מופיע באופן יותר מטושטש, יחד עם נצחון כללי.

כמו כן מודגש בדברי חושי הגיבוי הכללי שיהיה לאבשלום מעם ישראל כולו במלחמה, ובכך חושי מחניף שוב לאבשלום וכן מבטיח לו את הצלחת המלחמה. (בדגש שאבשלום לא קיבל את עצתו של אחיתופל, הבין אחיתופל שאין סיכוי להמשך המרד, נתן צוואה לביתו²⁷, בחר לו את מיתת בית הדין הקלה ביותר - חנק, ומת²⁸).

מדוע לא חתך אבשלום את שערו בעודו תלוי באלה?

אומרת הגמרא²⁹:

"ואבשלום חזב על הפרד ויבא הפרד תחת שונך האלה הגדולה ויחזק ראשו באלה ויזתן בין השמים ובין הארץ והפרד אשר תחתיו עב" שקל ספסירא בעא לטיפסקיה³⁰, תנא דבי רבי ישמעאל: באותה שעה נבקע שאול מתחתיו.

מהי המשמעות של דברי רבי ישמעאל: באותה שעה נבקע שאול תחתיו? הבה ונבחן מה יתרחש אם אבשלום יחתוך את שערו, ומה יהא אם אבשלום לא יחתוך את שערו. אם אבשלום חותך את שערו הרי הוא יורד לאדמה וממשיך במרד.

אם אבשלום אינו חותך את שערו, ונשאר תלוי בעץ, יש סיכוי רב שהמרד יפסק כיון שאבשלום יהרג או ילקח בשבי. אבשלום מבין שאם הוא חותך את שערו וממשיך במלחמה הוא נופל בגיהנום. זוהי משמעות דברי רבי ישמעאל "באותה שעה נבקע שאול מתחתיו". אבשלום מעדיף להשאר פסיבי ותלוי על העץ ובכך יש עצירה מסוימת במהלך המלחמה.

מצבו הפיזי של אבשלום - תלוי בין שמים וארץ בשערו, מקביל למצבו הרוחני, כרגע הוא תלוי בין שמים וארץ האם יפול לגיהנום, או יחזור בתשובה! העץ שבו אבשלום תלוי נקרא אלה, ויש בכך רמז שכל עוד הוא קשור בשערו לעץ הרי הוא קשור לאלוקים.

27. בבא בתרא קמו, ע"א. שם מביאר מה שכתוב "ויצו אל ביתו" (שמו"ב יז, כג), הכוונה, שנתן צוואה בע"פ מה יעשה עם רכושו.

28. שמואל ב' י"ז, כג.

29. סוטה י, ע"ב.

30. שקל ספסירא בעא לטיפסקיה - לקח אבשלום חרב ורצה לחתוך את שערו.

כיצד העלה דוד את אבשלום בתפילתו מגיהנום לגן עדן?
אומרת הגמרא³¹:

"וירגז המלך ויעל על עלית השער ויבך וכה אמר בלכתו בני אבשלום בני בני אבשלום מי יתן מותי אני תחתיך אבשלום בני בני:
ויגד ליואב הנה המלך בכה ויתאבל על אבשלום:
ותהי התשעה ביום ההוא לאבל לכל העם כי שמע העם ביום ההוא לאמר נעצב המלך על בנו:

ויתגנב העם ביום ההוא לבוא העיר כאשר יתגנב העם הנכלמים בנוסם במלחמה:

והמלך לאט את פניו ויזעק המלך קול גדול בני אבשלום אבשלום בני בני³².

מדוע קרא דוד המלך שמונה פעמים "בני"? שבע פעמים שהעלה את אבשלום משבעה מדורי גיהנום. והשמיני? יש אומרים שקירב ראשו לגופו³³. יש אומרים שהביאו לעולם הבא.

בשלוש החלטות חשובות לא מרד אבשלום באביו באופן המירבי.

1. בעניין פילגשי אביו, הכריח אחיתופל את אבשלום לבא על פילגשי אביו, אבשלום לא רצה מתחילה לעשות כך.

2. בענין הריגת דוד, הוא הכריע שלא להרוג את דוד אביו, ובניגוד לעצת אחיתופל.

3. באמצע המלחמה הוא עצר את עצמו ונשאר תלוי.

דוד ידע את כל החלטותיו של אבשלום כיוון שחושי דווח לו באמצעות אחימעץ ויונתן. לכן התפילות שדוד מתפלל על אבשלום מעלות אותו מגיהנום לגן עדן.

תפילתו של דוד הייתה "בני" כלומר יש קשר בין אבשלום לבניו, וקשר זה יכול הוא שיעלה את אבשלום לגן עדן. אבשלום התבלט והתאפיין ביופיו ובשערו אומרת הגמרא³⁴:

"תנו רבנן: חמישה נבראו מעין דוגמא של פעלה, וכולן לקו בהן: שפיסון בכחו, שאול בצואתו, אבשלום בשערו, צדקיה בעינו, אסא ברגליו. שפיסון בכחו, דכתיב³⁵: "ויסר כחו פעליו".

שאול בצואתו, דכתיב³⁶: ויקח שאול את החרב ויפל עליה". אבשלום בשערו, "ויחזק ראשו באלה".

31. סוטה י, ע"ב.

32. שמואל ב' י"ט, א-ה.

33. "שהיה ראשו רחוק מגופו וקירבו" - רש"י שם סוטה.

34. סוטה י, ע"א.

35. שופטים ט"ז, יט.

36. שמואל א' ל"א, ד.

"וכאבשלום לא היה איש יפה בכל ישראל להלל מאד מכף רגלו ועד קדקדו לא היה בו מום:

ובגלחו את ראשו והיה מקץ ימים לימים אשר יגלה כי כבד עליו וגלחו ושקל את שער ראשו מאתים שקלים באבן המלך"³⁷.

מהי המשמעות של ההתבלטות ביופי ובשער?

השער אף הוא נותן יופי לאדם:

"הנך יפה רעיתי הנך יפה עיניך יונים מבעד לצמתך שערך כעדר העזים שגלשו מהר גלעד"³⁸.

"הסבי עיניך מגדי שהם הרהיבני שערך כעדר העזים שגלשו מן הגלעד"³⁹. היופי הרי הוא הסיפור ההרמוני השלם בין כל החלקים החיצוניים. התאמה וסימטריה של המרכיבים כולם. יכולותיו של אבשלום הם גדולות בתחומים חיצוניים, ותחומים אלו חשובים הם לקודש.

"יפת אלהים ליפת וישכן באהלי שם ויהי כנען עבד למו"⁴⁰: אמנם יופיו של אבשלום הוא בשער, יופי חיצוני, אך הקירוב של תכונה זו אל הקודש יש בכוחה לתת חיזוק ותוספת קדושה. בית המקדש נקרא נוי של עולם. דוד רצה לקרב את אבשלום ולהשתמש בכשוריו אלו לטובה.

מעין סיכום

עימות מורכב ביותר מתגלה כאן.

מספר אישים נאבקו כאן על עתידה של מלכות ישראל.

המאבק העיקרי הוא בין דוד לאחיתופל.

רשעותו חסרת הגבלות של אבשלום הייתה מעין כלי משחק בידו הזדונויות של אחיתופל, אבשלום לא הבין שהוא משמש כהקדמה וכבמה למימוש שאיפותיו של אחיתופל.

הדמות המרכזית במרד אבשלום הוא אחיתופל.

דוד ניסה בכל מאודו לקחת את הצדדים החיוביים של אבשלום ולהעלותם ולחברם אל הקודש.

יואב בן צרויה קטע ניסיון זה על ידי הריגתו של אבשלום⁴¹.

הקשר בין דוד לאבשלום הוא המעלהו לגן עדן.

37. שמואל ב' י"ד כה, כו.

38. שיר השירים ד', א.

39. שיר השירים ו', ה.

40. בראשית ט', כז.

41. מה שגרם בסופו של תהליך להריגתו של יואב על ידי שלמה. עיין סנהדרין מט, ע"א.